

UDRUŽENJE
AARHUS
CENTAR U BIH

Behdžeta Mutevelića 39
71 000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina
tel./ fax: +387 33 66 05 88

www.aarhus.ba/sarajevo/
email: koordinator@aarhus.ba
ID: 4201845580006
Raiffeisen Bank BH: 1610000105440078

Udruženje „Aarhus centar u BiH“

Izveštaj o radu za 2016. godinu

Sarajevo, decembar 2016.

Općenito o Aarhus centru

Konvencija o pristupu informacijama, učešću javnosti i pristupu pravdi u pitanjima okoliša – Aarhuska konvencija predstavlja međunarodni pravni okvir u području zaštite okoliša. Tim se dokumentom utvrđuju prava u vezi s okolišem i čini vezu između odgovornosti javnih organa i zaštite okoliša, jer je usmjerena na demokratsku saradnju javnosti s javnim organima i uvodi novi postupak sudjelovanja javnosti u dogovaranju i provedbi međunarodnih sporazuma.

Kroz dosadašnje aktivnosti Aarhus centra primijećeno je da građani četiri sarajevske općine nisu dovoljno informirani o svojim pravima koje imaju kroz Aarhusku konvenciju o pristupu informacijama, učešća javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša, a i ekološka svijest kod mnogobrojnih građana je nažalost na niskom nivou na što nam ukazuju brojni primjeri iz našeg okruženja. S druge strane mnoge aktivnosti javnih organa u oblasti okoliša nisu dovoljno transparentne. Svrha postojanja Aarhus centra je da educiranjem ciljnih skupina i radu sa nadležnim institucijama unaprijede procese informiranja javnosti, njihovog uključivanja u donošenje odluka i pristupa pravdi u pitanjima zaštite okoliša.

Aarhus centar je prvobitno osnovan u sklopu projekta OSCE-a, u saradnji Grada Sarajevo i OSCE-a, u maju 2012. godine.

Početkom 2013. godine ovaj Centar je registriran kao samostalna nevladina organizacija pod nazivom **Udruženje "Aarhus centar u BiH"**.

Udruženje Aarhus centar u BiH ispunjava svoju misiju tako što:

- ❖ Pomaže organima vlasti da ispunjavaju obaveze i dužnosti navedene u Aarhuskoj Konvenciji,
- ❖ Promovira uvođenje propisa i metoda usmjerenih na omogućavanje pristupa informacijama, učešće javnosti i pristup pravosuđu u oblasti okoliša,
- ❖ Predstavlja most između državnih organa, civilnog društva, privrede i javnosti,
- ❖ Podstiče primjenu Konvencije tako što razvija svijest i sposobnosti zainteresiranih strana,
- ❖ Služi široj zajednici pružajući joj usluge iz svog polja djelovanja

Aktivnosti Udruženja „Aarhus centar u BiH“ (Aarhus centar Sarajevo) u 2016. godini:

U 2016. godini Aarhus centar Sarajevo implementirao je pet projekta i mnoštvo aktivnosti usmjerenih na unapređenje okoliša i vladavine prava u Bosni i Hercegovini.

U oblasti KLIMATSKIH PROMJENA u periodu april – juli 2016. god. implementiran je projekat:

Naziv projekta: *Smanjenje rizika od katastrofa i sigurnost u Općini Goražde*
<http://www.aarhus.ba/sarajevo/en/aktivnosti/klimatske-promjene.html>

Donator: Misija OSCE u BiH, Švicarska agencija za razvoj i saradnju (SDC)

Tema/oblast: *Okoliš, smanjenje rizika od prirodnih nesreća*

Trajanje projekta: 4 mjeseca

Glavne aktivnosti projekta:

- Konsultativni sastanci
- Podrška radnoj grupi za izradu Plana zaštite i spašavanja u Općini Goražde
- Edukativne radionice o podizanju svijesti o DRR
- Izrada promotivnog materijala
- Izrada info paketa o zaštiti i spašavanju

Rezultati projekta:

- ✓ Izrađen plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u Općini Goražde
- ✓ Izrađen online DRR info paket i postavljen na web stranici Općine Goražde
- ✓ U cilju unaprijeđenja svijesti u oblasti smanjenja rizika od katastrofa:
 - Isprintano 470 komada plakata za uzbunjivanje građana,
 - Isprintano 200 komada rasporeda za časove za učenike,
 - Distribuirano 350 komada edukativnog materijala,
 - Održano 12 radionica za 243 djece 58 odraslih,
 - Objavljeno 26 web članaka i proizvedeno 3 sata video materijala.
- ✓ Kroz projekat je urađeno malo istraživanje, koje je pokazalo da samo 38% općina Federacije BiH i samo 31% općina u Republici Srpskoj imaju postavljene placate za uzbunjivanje građana postavljene u javnim objektima.
- ✓ Inicirana je harmonizacija znakova za uzbunjivanja u oba entiteta.

U oblasti EU INTEGRACIJA u periodu 10 maj – 9. septembar 2016. god. implementiran je projekat

Naziv projekta: *Podrška SECO grupe za okoliš, energiju i transport u BiH u lobiranju za donošenje strateških okolišnih dokumenata u BiH*

<http://www.aarhus.ba/sarajevo/en/aktivnosti/eu-integracije.html>

Donator: EU

Tema/oblast: EU integracije, IPA programiranje

Trajanje projekta: 4 mjeseca

Glavne aktivnosti projekta:

- Organiziranje sastanaka sa relevantnim predstavnicima vlasti
- Organiziranje i realiziranje zagovaračkih uličnih događaja u 6 regionalnih centara i distribucija letaka zagovaranja
- Podrška inicijativi kroz potpisivanje peticije i pisama podrške
- Organiziranje završnog javnog događaja

Rezultati projekta:

- ✓ održano 65 sastanaka sa predstavnicima zakonodavne i izvršne vlasti sa različitih nivoa, organizacija civilnog društva, javnih ustanova, biznis sektora te pojedinaca,
- ✓ podijeljeno 5000 promotivnih letaka,
- ✓ prikupljeno 3148 potpisa građana iz cijele BiH ali i regiona i Evrope,
- ✓ prikupljeno 81 pismo podrške (26 pisama od institucija sa državnog, entitetskog, kantonalnog i lokalnog nivoa, 39 pisama od organizacija civilnog društva, 14 pisama od biznis sektora te 2 poslanika)
- ✓ upućene 4 inicijative ka predstavnicima entitetskih vlada i Brčko distrikta te Vijeću ministara

U oblasti EDUKACIJE u periodu maj – oktobar 2016. god. implementirana su dva projekta.

Prvi projekat implementiran je u period maj –juni 2016. godine

Naziv projekta: Edukativni seminari

Donator: volonterski doprinos članova Aarhus centra

Tema/oblast: epidemiološko istraživanje, zaštita okoliša, okolišno pravo, zdrava ishrana

Trajanje aktivnosti: 2 mjeseca

Glavne aktivnosti projekta:

Edukativni seminari na teme:

1. Uvod u epidemiološko istraživanje
2. Ušteda pitke vode u domaćinstvima
3. Značaj urbanog zelenila
4. Pravilna ishrana
5. Ostvarivanje prava pristupa informacijama i pravdi u oblasti okoliša

Drugi edukativni projekat implementiran je u periodu august – oktobar 2016. godine
<http://www.aarhus.ba/sarajevo/en/aktivnosti/edukacija.html>

Naziv projekta: Škola planinarstva i ekologije „Dragi Novaković“

Donator: Misija OSCE-a u BiH

Tema/oblast: planinarenje, zaštita okoliša

Trajanje projekta: 3 mjeseca

Glavne aktivnosti projekta:

- Edukativni seminari na temu planinarenja i šumskih ekosistema na planinama u okolini Sarajeva i Banja Luke
- Planinarske ture, praktična nastava
- Testiranje znanja na teme planinarenja i šumskih ekosistema
- Dodjela certifikata i nagrada

Rezultati projekta:

- ✓ Kroz dva edukativna vikenda u okolini Sarajeva i Banja Luke polaznici škole bili su 17 učenika i učenica te 4 profesora iz Treće gimnazije i Srednje škole za okoliš i drvni dizajn iz Sarajeva.
- ✓ Kreirana skripta o planinarenju i šumskim ekosistemima
- ✓ Iskazana spremnost škola za daljnje učešće u edukaciji

U oblasti ZELENE DEMOKRATIJE u periodu oktobar – novembar 2016. god. implementiran je projekat:

Naziv projekta: *Jačanje participativnosti građana u procesima donošenja okolišnih odluka u Općini Centar Sarajevo*

<http://www.aarhus.ba/sarajevo/en/aktivnosti/zelena-demokratija.html>

Donator: *Općina Centar Sarajevo*

Tema//oblast: Okolišna legislativa, uključivanje javnosti u procese donošenja okolišnih odluka

Trajanje projekta: 2 mjeseca

Glavne aktivnosti projekta:

- Sastanci u mjesnim zajednicama Općine Centar i anketiranje njihovih predstavnika
- Analiza upitnika i kreiranje izvještaja
- Kreiranje, dizajniranje i štampanje brošure
- Distribuiranje brošura u MZ Općine Centar
- Prezentiranje svih aktivnosti putem web i FB stranica AC BiH i mreže AC

Rezultati projekta:

- ✓ Izrađen izvještaj o uključenosti građana Općine Centar Sarajevo u procese donošenja okolinskih odluka
- ✓ Izrađena brošura o efikasnom učešću javnosti u procesima donošenja okolinskih odluka i distribuirana po mjesnim zajednicama

U 2016. godini Aarhus centar Sarajevo je u okviru svoje misije uputio 24 zahtjeva za pristup informacijama od kojih je na 16 u potpunosti dobio odgovore a za 8 su upućene žalbe nadležnim institucijama.

U 2016. godini Aarhus centar Sarajevo se uključio u dva slučaja i dao svoj doprinos u vladavini prava u BiH.

SLUČAJ 1

1. Izmjene Zakona o upravljanju otpadom; Otkazivanje Pravilnika o ambalaži i ambalažnom otpadu; Otkazivanje Pravilnika o električnim i elektroničkim uređajima

Federalno ministarstvo okoliša i turizma – FMOiT (predlagač Zakona) pokrenulo je ilegalne izradu Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom u FBiH i Pravilniku o prestanku Pravilnika o ambalaži i ambalažnom otpadu i Pravilniku o električnim i elektroničkim uređajima. Imajući u vidu da je FMOiT propustilo organizirati javnu raspravu tom prigodom, moglo se zaključiti da su odredbe člana 6. i člana 8. Aarhuske konvencije, potpisane i ovjerene od strane države BiH, povrijeđene. U pomenutim članovima, precizno je definisana obaveza svake "Potpisnice da se trudi promovirati učinkovito učešće javnosti u odgovarajućoj fazi, dok su još sve opcije otvorene, tokom pripreme od strane javnih organa vlasti izvršnih uredbi i/ili opće primjenjivih pravno obavezujućih normativnih instrumenata, koji mogu imati značajnog uticaja na okoliš. Rezultati javnosti se uzimaju u obzir koliko je god moguće".

Zaprimili smo informaciju od Ekopak operatera o konkretnom slučaju, čiji su interesi izravno bili ugroženi navedenim izmjenama zakona. Aarhus centar Sarajevo je podnio zahtjev za pristup informacijama za FMOiT u vezi ovog slučaja. Također, Aarhus centar Sarajevo je uputio otvoreno pismo poslanicima u Parlamentu FBiH s upozorenjem da se nije ispoštovana legalna procedura izmjena spomenutih zakona i pravilnika. Nakon što je naš dopis dostavljen Parlamentu FBiH, on je donio odluku o održavanju javne rasprave prije zakonskih izmjena u fazi donošenja, po kojoj smo postigli naš cilj. Također, oba pravilnika su ostala na snazi, što je bio i cilj našeg djelovanja u ovom slučaju.

SLUČAJ 2

2. Nezakonita procedura donošenja Prijedloga Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja BiH

Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja BiH je 24.02.2016. godine dostavljen Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u kojem se traže izmjene odredbi koje se odnose na uzgoj životinja radi krzna.

Predlagač zakona Mario Karamatić, zastupnik Doma Naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine pristupio je nezakonitoj izradi Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja BiH.

Budući da nije održana javna rasprava tim povodom, prekršene su odredbe člana 6. i člana 8. Arhuske konvencije, čija je potpisnica i Bosna i Hercegovina.

Budući da javna rasprava uopće nije održana, te je Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja BiH, dostavljen Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH na prvo čitanje, koje je održano 30.08.2016. godine, Aarhus centar Sarajevo je poslao obavještenje za poslanike u Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH. U obavještenju smo pomenuli nezakonitost pomenute procedure usvajanja Prijedloga zakona, te potrebu da se Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja BiH vrati u ponovnu proceduru zakonite izrade ovlaštenom predlagaču zakona ili da Predstavnički dom donesete odluku o održavanju javne rasprave o Prijedlogu zakona, a sve u skladu sa članom 114. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine. Naglašeno je da je donošenje ovog prijedloga Zakona od izuzetnog značaja za građane, privredna društva i druga pravna lica, kantone, entitete, gradove, općine/opštine, kao i samu Bosnu i Hercegovinu, te je neophodno tim povodom održati javnu raspravu. Naša reakcija je uticala na odbacivanje pomenutog zakona u PS BiH.

U 2016.godini imali smo dobru medijsku pokrivenost:

Dali smo 25 izjava (za tv kuće, agencije, radio, novine) od toga:

- Štampani mediji 4 (Nezavisne novine, Dnevni list, Glas Srpske, Oslobođenje)
- TV kuće 8 (BHTV, TV1, RTV BUGOJNO, AL JAZEERA, TV SA, Hayat TV)
- Agencije 4 (FENA, AGENCIJA ANADOLIJA, Sens, Srna)
- Radio 9 (BHRadio1, Radio Herceg Bosne iz Mostara, Radio slobodna Evropa, uredništvo iz Banja Luke, Federali radio)

Objavili:

- 215 web članaka
- 11 galerija fotografija
- 165 objava sa četiri projekta
- 10 Youtube videa

Sarajevo, decembar 2016.

Pripremila:
Mr.sc. Sabina Jukan, dipl.ing.tehn